

Kapitel 1

Det var en lyd af den art, man hører i det fjerne og forveksler med noget andet: En beskidt pram, der damper ned ad Spreefloden, et langsomt rangerlokomotiv under Anhalter Bahnhofs store glastag, en enorm drages hede, utålmodige åndedræt, som om en af stendinosaurerne i Berlins zoologiske have var vågnet til live og nu kom luntende hen ad Wilhelmstrasse. Det virkede næsten ikke som noget musikalsk, før man gættede, at det var et militærorkester, men selv da virkede det for mekanisk til at minde om menneskeskabt musik. Med ét var luften fuld af klirrende bækkener og ringlende kløkkespil, og langt om længe så jeg dem – en deling soldater, der marcherede, som om de var opsat på at skaffe vejarbejderne noget at lave. Det blotte syn af disse mænd gav mig ondt i fødderne. Som et urværk kom de hen ad gaden med deres Mauser-karabiner ved venstre skulder, deres muskuløse højrearme svingende med et penduls præcision mellem albue og ørneprydet bæltespænde, deres stålhjelmsklædte hoveder højt løftet og deres tanker, såfremt de da tænkte nogen, fyldt af sludder om ét Folk, én Fører, ét Rige – *med Tyskland!*

Folk standsede op for at kigge og hylde den trafikprop af nazistiske flag og bannere, soldaterne bar på – en hel syforretning fuld af rødt og sort og hvidt gardinstof. Andre kom løbende til, fulde af patriotisk entusiasme for at gøre ligeså. Børn blev løftet op på brede skuldre eller skubbet mellem benene på en politibetjent, for at de ikke skulle gå glip af noget. Kun manden, der stod ved siden af mig, virkede meget lidt entusiastisk.

“Mærk Dem mine ord,” sagde han. “Den sindssyge idiot til Hitler agter at gå i krig mod England og Frankrig endnu en

gang. Som om vi ikke mistede mænd nok sidste gang. Jeg brækker mig over al den marcheren frem og tilbage. Det er muligvis nok Gud, der har opfundet djævelen, men det er Østrig, der har givet os Føreren.”

Manden, der fremsatte disse ytringer, havde et ansigt som den levendegjorte Golem fra Prag og en tøndeformet krop, der hørte hjemme på en ølvogn. Han var iført en kort læderfrakke og en kasket med en skygge, der voksede direkte ud af hans pande. Han havde ører som en indisk elefant, et overskæg som en toiletbørste og flere hager, end der var ved ikke at være medlem af partiet. Allerede før denne tankeløse kommentator havde knipset sit cigaretskod i retning af militærorkesteret og ramt stortrommen, var der opstået et tomrum rundt om ham, som om han led af en dødelig sygdom. Og ingen ønskede at være i nærheden, når Gestapo dukkede op med sin egen opfattelse af en helbredelse.

Jeg vendte om og gik hurtigt hen ad Hedemann Strasse. Det var en varm dag næsten i slutningen af september, hvor et ord som “sommer” fik mig til at tænke på noget dyrebart, som snart var glemt. På samme måde som frihed og retfærdighed. “Tyskland, vågn op” var slagordet på alles læber, selv om det forekom mig, at vi marcherede i takt og søvne i retning af en frygtelig, men foreløbig uidentificeret katastrofe. Det betød ikke, at jeg nogen sinde ville være så dum at sige den slags i fuld offentlighed, og da slet ikke mens fremmede hørte det. Jeg havde mine principper, javist, men jeg havde også alle mine tænder endnu.

“De der,” sagde en stemme bag mig. “Stands et øjeblik. Jeg vil tale med Dem.”

Jeg gik videre, og det var først på Saarland Strasse – tidligere Königgrätzer Strasse, indtil nazisterne besluttede, at vi alle sammen havde brug for at blive mindet om Versaillestraktaten og Folkeforbundets uretfærdigheder – at stemmens indehaver indhentede mig.

“Hørte De mig ikke?” sagde han. Han greb fat i min skulder og skubbede mig op mod en reklamesøjle og viste mig det legitimationsskilt af bronze, han havde i håndfladen. Ud fra det var det svært at sige, om han tilhørte det lokale eller det statslige

kriminalpoliti, men efter hvad jeg kendte til Hermann Görings nye preussiske politi, var det kun de lavere rangerende betjente, der gik med ølbrikker af bronze. Der var ingen andre på fortovet, og reklamesøjlen skærmede os for indsyn fra gaden. Ikke fordi der sad så mange egentlige reklamer klæbet op på den. Nu om stunder er en reklame blot et skilt, der fortæller en jøde, at han skal lade være med at betræde græsset.

“Nej, det gjorde jeg ikke,” sagde jeg.

“Den mand, der fremsatte forræderiske udtalelser om Føreren. De må have hørt, hvad han sagde. De stod lige ved siden af ham.”

“Jeg kan ikke huske, at jeg hørte noget forræderisk om Føreren,” sagde jeg. “Jeg lyttede til orkesteret.”

“Hvorfor gik De så pludselig Deres vej?”

“Jeg kom i tanker om, at jeg havde en aftale.”

Betjentens kinder blussede en smule. Det var ikke noget indtagende ansigt. Han havde mørke, dybtliggende øjne, en stram, hånlig mund og en temmelig fremspringende hage. Det var et ansigt, som ikke havde grund til at frygte døden, eftersom det allerede lignede et kranium. Hvis Goebbels havde haft en højere, mere indædt nazistisk bror, kunne denne mand have været ham.

“Det tror jeg ikke på,” sagde betjenten og tilføjede med utålmodige fingerknips: “Identitetskort, tak.”

Hans “tak” var rart, men jeg havde alligevel ikke lyst til at lade ham se min identifikation. Afsnit otte på anden side fortalte om min uddannelse og profession. Og eftersom jeg ikke længere var ansat ved politiet, men på et hotel, var det stort set det samme som at fortælle ham, at jeg ikke var nazist. Værre end som så. En mand, som havde været tvunget til at forlade Berlins kriminalpoliti på grund af sin troskab over for den gamle Weimarrepublik, kunne sagtens være typen, der ignorerede forræderiske bemærkninger om Føreren. Hvis der da var tale om forræderi. Men jeg vidste, at betjenten sikkert ville anholde mig bare for at ødelægge min dag, og anholdelsen ville sandsynligvis indebære to uger i koncentrationslejr.

Han knipsede atter og kiggede væk, næsten som om han kedede sig. “Kom så, kom så, jeg har ikke hele dagen.”

Et øjeblik bed jeg mig bare i læben af irritation over endnu en gang at blive hundset rundt med, ikke bare af denne strømmer med kadaverfjæset, men af hele naziregimet. Jeg var blevet tvunget væk fra mit job som kriminalassistent hos KRIPO – et job, jeg havde holdt meget af – og var kommet til at føle mig som en paria, fordi jeg gik ind for Weimarrepublikken. Republikken havde haft fejl, mange fejl, det var sandt nok, men i det mindste havde den været demokratisk. Og siden dens sammenbrud var Berlin, min fødeby, blevet nærmest uigenkendelig. Tidligere havde den været den mest liberale storby i verden. Nu følte den som en eksercerplads. Diktaturer ser altid godt ud, indtil de begynder at diktere.

“Er du døv? Lad mig så se det forbandede kort!” Betjenten knipsede igen med fingrene.

Min irritation blev til vrede. Jeg stak venstre hånd ind under jakken efter kortet, mens jeg drejede kroppen tilstrækkeligt til at skjule, at den højre blev til en knytnæve. Og da jeg begravede den i maven på ham, var hele min kropsvægt bag den.

Jeg slog ham for hårdt. Alt for hårdt. Slaget tømte ham for al luft og lidt til. Når man slår en mand i maven på den måde, mærker han det i rigtig lang tid. Jeg holdt betjentens bevidstløse krop ind mod mig et øjeblik og valsede så med ham ind gennem Hotel Deutscher Kaisers svingdør. Min vrede var allerede ved at forvandle sig til noget, der mindede om panik.

“Jeg tror, denne mand har fået et slagtilfælde af en slags,” sagde jeg til den panderynkende portier og lod betjenten dumpe ned i en læderlænestol. “Hvor er der en udgående telefon? Jeg ringer efter en ambulance.”

Portieren pegede rundt om receptionsskranken.

Jeg løsnede for et syns skyld betjentens slips og lod, som om jeg satte kursen mod telefonerne. Men så snart jeg var kommet om hjørnet, gik jeg gennem en personaleør og ned ad en trappe, inden jeg forlod hotellet via køkkenet. Jeg kom ud i en smøge, der førte ud til Saarland Strasse og gik hurtigt ind på Anhalter Bahnhof. Et øjeblik overvejede jeg at stige på et tog. Så fik jeg øje på U-bahn-tunnelen, der forbandt banegården med Excelsior, som var Berlins næstbedste hotel. Dér ville ingen finde

på at lede efter mig. Ikke så tæt på en oplagt flugtvej. Desuden havde Excelsior en storartet bar. Der er ikke noget, der kan gøre en tørstig som at slå politibetjente ud.

Kapitel 2

Jeg gik direkte i baren, bestilte en stor snaps og skyllede den ned, som var det midt i januar.

Excelsior var fuld af politifolk, men den eneste, jeg genkendte, var husdetektiven, Rolf Kuhnast. Indtil udrensningen i 1933 havde Kuhnast været ansat ved Potsdams politiske politi og kunne med rimelighed have forventet at blive overflyttet til Gestapo, hvis det ikke havde været for to ting. Den ene var, at det havde været Kuhnast, der havde ledet den gruppe, der fik til opgave at arrestere SA-lederen grev Helldorf i april 1932 efter Hindenburgs ordrer om at komme et muligt nazistisk kup i købet. Den anden var, at Helldorf nu var Potsdams politichef.

“Dav,” sagde jeg.

“Bernie Gunther. Hvad bringer Hotel Adlons husdetektiv til Excelsior?” spurgte han.

“Jeg glemmer altid, at dette er et hotel. Jeg kom ind for at købe en togbillet.”

“Du er en morsom mand, Bernie. Det har du altid været.”

“Jeg ville selv have grinet, hvis det ikke var for alle de politifolk. Hvad foregår her? Jeg ved godt, at Excelsior er Gestapos yndlingsvandhul, men normalt skilter de ikke så tydeligt med det. Her er fyre med pander, der får dem til at se ud, som om de kommer direkte fra Neandertal. På fødder og knoer.”

“Vi har en VIP i huset,” forklarede Kuhnast. “En fra Den Amerikanske Olympiske Komite bor her.”

“Jeg troede, Kaiserhof var det officielle olympiske hotel.”

“Det er det også. Men det her skete med kort varsel, og Kaiserhof havde ikke plads til ham.”

“Så gætter jeg på, at Adlon også må have været fuldt.”

“Ja, giv mig bare det glatte lag,” sagde Kuhnast. “Værsgo. De oksehaler fra Gestapo har varmet mine ører hele dagen. Så at en eller anden skidesmart fyr fra det store Hotel Adlon kommer ind og sætter mig på plads, det er lige, hvad jeg har brug for.”

“Jeg giver dig ikke det glatte lag, Rolf. Helt ærligt. Hør, må jeg ikke byde dig på en drink?”

“Det overrasker mig, at du har råd til det, Bernie.”

“Jeg har ikke noget imod at få dem gratis. En husdetektiv passer ikke sit arbejde ordentligt, hvis han ikke har et eller andet på bartenderen. Kig ind på Adlon engang, så skal jeg vise dig, hvor filantropisk vores hotelbartender kan være, når han er blevet taget med fingrene i kassen.”

“Otto? Det tror jeg ikke på.”

“Det behøver du heller ikke, Rolf. Men det vil Frau Adlon gøre, og hun er ikke lige så forstående som mig.” Jeg bestilte en til. “Tag dig nu en drink. Efter det, jeg lige har været ude for, har jeg brug for noget til at stramme indvoldene op med.”

“Hvad har du været ude for?”

“Det kommer ikke dig ved. Lad os bare sige, at øl ikke kan klare opgaven.”

Jeg slyngede min snaps ned til den forrige.

Kuhnast rystede på hovedet. “Jeg ville gerne, Bernie. Men Herr Elschner vil ikke bryde sig om det, hvis jeg ikke sørger for at hindre de skide nazister i at stjæle askebægrene.”

Disse tilsyneladende indiskrete ord støttede sig til et kendskab til min egen republikansksindede fortid. Men han mærkede alligevel behovet for forsigtighed. Så han fulgte mig ud af baren, gennem lobbyen og ind i Palmehaven. Det var lettere at tale frit, når ingen kunne høre, hvad vi sagde, for Excelsiors orkester. Nu til dags var vejret det eneste, man helt trygt kunne tale om i Tyskland.

“Så Gestapo er her altså for at beskytte en ami?” Jeg rystede på hovedet. “Jeg troede ikke, Hitler kunne lide amier.”

“Denne særlige ami er på rundtur i Berlin for at afgøre, om vi er værdige til at afvikle De Olympiske Lege om to års tid.”

“Vest for Charlottenburg er der to tusind arbejdere, som har det klare indtryk, at vi allerede har fået værtskabet.”

“Åbenbart er der en hel del amier, som vil boykotte De Olympiske Lege med den begrundelse, at vores regering er antisemitisk. Denne ami er her for ved selvsyn at konstatere, om Tyskland diskriminerer jøder.”

“Det overrasker mig, at han gør sig den ulejlighed at booke sig ind på et hotel for at konstatere noget så blændende åbenlyst.”

Rolf Kuhnast smilede bredt tilbage. “Efter hvad jeg har hørt, er det en ren formalitet. Lige nu sidder han oppe i et af vores mødelokaler og får en faktaliste gennemgået af propagandaministeriet.”

“Nåh, den slags fakta. Nej selvfølgelig, vi kan da ikke have, at nogen får et forkert indtryk af Hitlers Tyskland, vel? Altså, det er jo ikke, fordi vi har noget imod jøder. Men der er bare kommet et nyt udvalgt folk til byen.”

Det var svært at forstå, hvorfor en amerikaner skulle være indstillet på at overse det nye styres antijødiske foranstaltninger. Især når der var så mange topmålte eksempler på dem over hele byen. Kun en blind kunne have undgået at bemærke de groft fornærmelige tegninger på forsiden af de mere indædt nazistiske aviser, Davidsstjernerne, der var malet på jødisk ejede butikkers vinduer, eller skiltene med Kun for tyskere i parkerne – for slet ikke at nævne den meget reelle frygt i øjnene på samtlige jøder i Das Vaterland.

“Brundage – det hedder ham amien ...”

“Han lyder tysk.”

“Han taler ikke engang tysk,” sagde Kuhnast. “Så så længe han ikke ligefrem støder på nogen engelsktalende jøder, skulle det hele gå glat.”

Jeg så mig omkring i Palmehaven.

“Er der nogen fare for, at han kunne komme til det?”

“Det ville overraske mig, hvis der er en jøde inden for hundrede meters afstand af bygningen her, når man tænker på, hvem der kommer for at møde ham.”

“Ikke Føreren.”

“Nej, hans dunkle skygge.”

“Besøger Føreren stedfortræder Excelsior? Jeg håber, I har gjort rent på toiletterne.”

Med ét afbrød orkesteret det, de spillede, og slog an til den tyske nationalmelodi, og hotellets gæster sprang op og strakte højre arm i retning af lobbyen. Og jeg havde ikke andet valg end at slutte mig til dem.

Omgivet af stormtropper og Gestapofolk marcherede Rudolf Hess ind på hotellet iført SA-uniform. Hans ansigt var så firkantet som en dørmåtte, men der var nu ikke noget ved det, der bød velkommen. Han var middelhøj og slank med mørkt, bølget hår, transsylvanske øjenbryn, varulveøjne og en barberbladstynd mund. Efter mekanisk at have gengældt vores patriotiske hilsen sprang han op ad hotellets trappe to trin ad gangen. Med sin ivrige udstråling mindede han mig om en schæferhund, som dens østrigske herre har taget snoren af, så den kan løbe hen og slikke manden fra Den Amerikanske Olympiske Komite på hånden.

Tilfældigvis var det sådan, at jeg selv skulle hen og slikke en hånd. En hånd, der tilhørte en mand fra Gestapo.

Kapitel 3

Som en af Adlons husdetektiver havde jeg til opgave at holde bøller og mordere ude af hotellet. Men det kunne være vanskeligt, når bøllerne og morderne var højtstående medlemmer af nazistpartiet. Nogle af dem, såsom indenrigsministeren, Wilhelm Frick, havde sågar udstået fængselsstraffe. Ministeriet lå på Unter den Linden, lige om hjørnet fra Adlon, og Frick, en rigtig bayersk dummernik med en vorte i ansigtet og en kæreste, som tilfældigvis var gift med en eller anden fremtrædende naziarkitekt, røg hele tiden ind og ud af hotellet. Sikkert også af pigen.

Lige så besværligt for en hoteldetektiv var den hastige udskiftning i staben af ærlige, hårdtarbejdende mennesker, der tilfældigvis var jøder, og som gjorde plads for folk, der viste sig at være langt mindre ærlige og hårdtarbejdende, men som i det mindste så ud til at være mere tyske.

For det meste gik jeg langt uden om de ting, men da Adlons kvindelige husdetektiv besluttede at forlade Berlin for altid, følte jeg mig forpligtet til at forsøge at hjælpe hende.

Frieda Bamberger var mere end en gammel ven. Fra tid til anden var vi bekvemmelighedselskende, hvilket er et pænt udtryk for, at vi godt kunne lide at gå i seng med hinanden, men mere blev det ikke til, da hun havde en deltidspædagog, som boede i Hamburg. Frieda var tidligere olympisk fægter, men også jøde, og af den årsag var hun blevet udelukket fra Berlins Fægteklub i november 1933. En lignende skæbne overgik stort set alle jøder i Tyskland, som var medlemmer af andre gymnastik- eller idrætsklubber. At være jøde i sommeren 1934 var som et skræk-og-advarsels-eventyr af brødrene Grimm, hvor to vildfarne børn ender i en skov fuld af sultne ulve.

Det var ikke, fordi Frieda troede, at situationen i Hamburg ville være bedre end i Berlin, men hun håbede på, at den diskrimination, hun nu led under, ville være lettere at bære med hjælp fra hendes ikke-jødiske mand.

“Hør nu her,” sagde jeg til hende. “Jeg kender en på Jødisk Kontor i Gestapo. En politimand, jeg kender fra Alex. Jeg anbefalede ham engang til forfremmelse, så han skylder mig en tjeneste. Jeg taler med ham og ser, hvad der er at gøre.”

“Du kan ikke lave om på, hvad jeg er, Bernie,” sagde hun.

“Måske ikke. Men jeg kan måske lave om på, hvad andre siger, du er.”

På det tidspunkt boede jeg på Schlesische Strasse i den østlige del af byen. Og den dag, jeg havde en aftale med Gestapo, tog jeg U-Bahnen i vestlig retning til Hallesches Tor og gik nordpå ad Wilhelmstrasse. Hvilket førte til den lille kontrovers med politimanden ud for Hotel Deutscher Kaiser. Fra mit midlertidige tilflugtssted på Excelsior var der kun få skridt til Gestapohuset i Prinz-Albrecht-Strasse 8 – en bygning, der mindre mindede om hovedkvarteret for det nye Tysklands hemmelige statspoliti og mere om et elegant, wilhelminsk hotel, et indtryk som blev understreget af naboskabet til det gamle Hotel Prinz Albrecht, som nu husede SS's administrative ledelse. Få mennesker gik på Prinz-Albrecht-Strasse, medmindre de absolut var nødt til det. Især hvis de lige havde overfaldet en politimand. Måske af den grund regnede jeg med, at det var det sidste sted, nogen ville finde på at lede efter mig.

Med sine marmorbalustrader, sine høje, hvælvede lofter og en trappe så bred som en jernbanelinje mindede Gestapohuset mere om et museum end om en bygning tilhørende det hemmelige politi eller måske om et kloster – så længe munkeordenen gik i sort og holdt af at tilføje folk skade for at få dem til at bekende deres synder. Jeg gik ind i bygningen og henvendte mig ved skranken til en uniformeret og ganske attraktiv pige, som viste mig op ad trappen og rundt om et hjørne til Afdeling II.

Da jeg fik øje på min gamle bekendt, smilede jeg og vinkede samtidig, og et par maskinskriversker i nærheden sendte mig forundrede og muntre blikke, som om mit smil og min vinken

var latterligt malplacerede. Og det var de selvfølgelig. Gestapo havde ikke eksisteret i mere end halvandet år, men havde allerede et frygtindgydende ry, og det var årsagen til, at jeg var nervøs, og til at jeg overhovedet smilede og vinkede til Otto Schuchardt. Han vinkede ikke tilbage. Han smilede heller ikke. Schuchardt havde aldrig ligefrem været festens midtpunkt, men jeg var ret sikker på, at jeg engang havde hørt ham le, mens vi begge var ansat på Alex. Men måske havde han kun leet, fordi jeg var hans overordnede, og allerede da vi gav hinanden hånden, sagde jeg til mig selv, at jeg havde begået en fejl, og at den skrappe, unge betjent, jeg huskede, nu var gjort af samme stof som balustraderne og trappen uden for afdelingens dør. Det var som at trykke en dybfrossen bedemand i hånden.

Schuchardt så godt ud, hvis man synes, at mænd med blegt, blondt hår og lyseblå øjne ser godt ud. Den lyshårede, blåøjede mand, jeg selv var, syntes, at han lignede en stærkt forbedret, effektiv naziudgave af mig selv: en gud i menneskeskikkelse og ikke en sølle Fritz med en jødisk kæreste. På den anden side havde jeg aldrig haft nogen større lyst til at være en gud eller komme i himlen, ikke så længe alle de slemme piger som Frieda sad i Weimar-Berlin.

Han viste mig ind på sit kontor og lukkede en dør med matteret glasrude, så vi blev alene med et lille træskrivebord, et helt kampvognsregiment af stålgrå arkivskabe og en pæn udsigt til Gestapos baghave, hvor en mand omhyggeligt gik og lugede blomsterbede.

“Kaffe?”

“Gerne.”

Schuchardt stak en dyppekoger ned i en kande postevand. Han lod til at more sig over at se mig, hvilket vil sige, at hans høgeansigt kom til at se ud, som om det havde indtaget adskillige spurve til frokost.

“Nå, nå,” sagde han. “Bernie Gunther. Det er to år siden, er det ikke?”

“Det må det vist være.”

“Arthur Nebe er selvfølgelig her. Han har titel af inspektør. Og jeg tror nok, at der er mange andre, du ville genkende. Personlig

har jeg aldrig forstået, hvorfor du forlod KRIPO.”

“Jeg tænkte, at det var bedst at gå, inden jeg blev smidt ud.”

“Det tror jeg, du tager helt fejl i. Partiet foretrækker så langt rene kriminalfolk som dig frem for en flok martsviolere, der er hoppet på partiets vogn med skumle bagtanker.” Hans barberbladsskarpe næse rynkedes i afsky. “Og selvfølgelig er der stadig et par stykker i KRIPO, som aldrig har meldt sig ind i partiet. Og det bliver de faktisk respekteret for. Ernst Gennat, for eksempel.”

“Det har du nok ret i.” Jeg kunne have opremset alle de gode politifolk, som var blevet sparket ud af KRIPO under den store udrensning inden for korpset i 1933: Kopp, Klingelhöller, Rodenberg og mange andre. Men jeg var ikke kommet for at føre politiske diskussioner. Jeg tændte en Muratti, holdt røgen nede i lungerne et øjeblik og tænkte over, om jeg turde nævne årsagen til, at jeg sad ved Otto Schuchardts skrivebord.

“Slap af, gamle ven,” sagde han og rakte mig en overraskende velsmagende kop kaffe. “Det var dig, der hjalp mig ud af uniformen og ind i KRIPO. Jeg glemmer ikke mine venner.”

“Det glæder mig at høre.”

“Af en eller anden grund har jeg på fornemmelsen, at du ikke kommer for at angive nogen. Nej, jeg opfatter dig ikke som typen, der nogen sinde ville gøre det. Så hvad er det, jeg kan gøre for dig?”

“Jeg har en veninde, som er jøde,” sagde jeg. “Hun er en god tysker. Hun repræsenterede oven i købet Tyskland ved De Olympiske Lege i Paris. Hun er ikke religiøs. Og hun er gift med en ikke-jøde. Hun vil væk fra Berlin. Jeg håber, jeg kan overtale hende til at skifte mening. Jeg tænkte på, om der kan findes en måde at glemme eller måske ignorere hendes jødiske herkomst på. Man hører jo, at den slags indimellem sker.”

“Gør man?”

“Øh, ja, det mener jeg da.”

“Det rygte ville jeg ikke tale højt om, hvis jeg var dig. Hvor sandt det end måtte være. Men sig mig, hvor jødisk er din veninde?”

“Som sagt, ved De Olympiske Lege i –”

“Nej, jeg mener, hvad blodet angår. Ser du, det er det, der for

alvor tæller nu om stunder. Blodet. Din veninde kunne ligne Leni Riefenstahl og være gift med Julius Streicher, og ingen af delene ville betyde en kæft, hvis hun er af jødisk blod.”

“Begge hendes forældre er jøder.”

“Så er der intet, jeg kan gøre for at hjælpe. Mit råd til dig er oven i købet at glemme alt om at hjælpe hende. Du siger, hun har tænkt sig at flytte fra Berlin?”

“Hun regner med at tage til Hamburg og bo.”

“Hamburg?” Denne gang morede Schuchardt sig for alvor. “Af en eller anden grund tror jeg ikke, det vil løse hendes problem at flytte dertil. Nej, mit råd til hende ville være at forlade Tyskland helt og holdent.”

“Det er din spøg.”

“Desværre ikke, Bernie. Der er nye love under udarbejdelse, som reelt vil fratage alle tyske jøder deres statsborgerskab. Jeg burde ikke fortælle dig det, men der er mange af de gamle krigere, som meldte sig ind i partiet før 1930, som mener, at der endnu ikke er blevet gjort nok for at løse jødeproblemet i Tyskland. Der er nogle, deriblandt mig selv, som tror, at det kan komme til at gå lidt barsk for sig.”

“Jeg forstår.”

“Det gør du trist nok ikke. I hvert fald ikke endnu. Men det tror jeg, du kommer til. Det er jeg faktisk sikker på. Lad mig forklare. Ifølge min chef, politiinspektør Volk, kommer det til at foregå på denne måde: En person bliver kun klassificeret som tysk, hvis alle fire bedsteforældre var af tysk afstamning. En person bliver officielt klassificeret som jøde, hvis vedkommende nedstammer fra tre eller fire jødiske bedsteforældre.”

“Og hvis vedkommende kun har én jødisk bedsteforælder?” spurgte jeg.

“Så bliver vedkommende klassificeret som værende af blandede race.”

“Og hvad kommer alt det til at betyde, Otto? Rent praktisk?”

“Jøder får frataget deres tyske statsborgerskab og får forbud imod at gifte sig med eller have seksuel omgang med rene tyskere. Ansættelse i en offentlig stilling bliver totalt forbudt og ejendomsretten begrænset. Raceblandede personer bliver nødt

til at søge Føreren selv om omklassificering som rent ariske.”

“Herre min Jesus.”

Otto Schuchardt smilede. “Jeg tvivler nu meget på, at han ville have nogen chance for omklassificering. Ikke medmindre man kunne bevise, at hans himmelske fader var tysker.”

Jeg sugede røgen fra min cigaret i mig, som var den moder-mælk, og skoddede den så i et brystvortestort askebæger af aluminiumsfolie. Der fandtes sikkert et sammensat krydsogtværsord – samlet fra forskellige afkroge af det tyske sprog – som kunne beskrive, hvordan jeg havde det, men jeg havde bare ikke fundet frem til et endnu. Jeg var dog ret sikker på, at det ville indeholde begreber som “rædsel” og “vantrø” og “spark” og “mave”. Og så kendte jeg endda ikke det halve af sandheden. Ikke endnu.

“Jeg sætter pris på din oprigtighed,” sagde jeg.

Igen lagde der sig en forpint munterhed over hans ansigt. “Nej, det gør du ikke. Men det tror jeg, du kommer til.”

Han åbnede sin skrivebordsskuffe og tog et overdimensioneret beigefarvet chartek op. I omslagets øverste venstre hjørne sad en hvid etiket med navnet på den person, chartekket handlede om, og navnet på det organ og den afdeling, der havde ansvaret for at holde chartekket ajour. Navnet udenpå var mit.

“Dette er politiets personaleafdelings sagsmappe på dig. Alle politifolk har sådan en. Og alle ekspolitifolk som dig.” Schuchardt åbnede chartekket og tog første side ud. “Indholdsfortegnelsen. Alle papirer, der bliver føjet til mappen, får et nummer på dette ark. Lad os se. Ja. Dokument nummer treogtyve.” Han bladede i mappen, indtil han fandt et bestemt stykke papir, som han rakte mig.

Det var et anonymt brev, der angav mig som havende en jødisk bedsteforælder. Håndskriften virkede på en eller anden måde bekendt, men jeg følte mig ikke i stand til at gætte brevskriverens identitet i Otto Schuchardts nærvær. “Det er der vist ingen grund til, at jeg prøver at benægte,” sagde jeg og rakte det tilbage.

“Tværtimod,” sagde han. “Det er der al mulig grund til.” Han strøg en tændstik, holdt brevet op over flammen og lod det

dumpe ned i papirkurven. "Som jeg sagde før, glemmer jeg ikke mine venner." Så fandt han sin fyldepen frem, skruede hættten af og skrev noget i rubrikken BEMÆRKNINGER på indholdsarket. "Yderligere handling umulig," sagde han, mens han skrev. "Ikke desto mindre ville det bedste være, hvis du kunne prøve at gøre noget ved det her."

"Det er nok lidt sent," sagde jeg. "Min bedstemor har været død i tyve år."

Han overhørte min spøgefuldhed og sagde: "Som en person af andengrads blandingsrace kan du i fremtiden nemt opleve, at der bliver indført visse begrænsninger for dig. Hvis du for eksempel ville starte en virksomhed, kan du ifølge den nye lovgivning blive afkrævet en raceerklæring."

"Faktisk har jeg tænkt på at starte som privat efterforsker. Forudsat at jeg kan skaffe pengene. Jobbet som husdetektiv på Adlon er lidt sløvt, når man før har arbejdet i drabsafdelingen på Alex."

"I så fald vil det være en god idé at få din enlige jødiske bedsteforælder til at forsvinde fra de officielle arkiver. Tro mig, du vil ikke være den første, der gør det. Der går langt flere raceblandede rundt, end man skulle tro. I regeringen sidder der mindst tre, jeg kender til."

"Det er sandelig en gal og forvirret verden, vi lever i." Jeg tog mine cigaretter frem og stak en i munden, men skiftede mening og lod den ryge tilbage i pakken. "Og præcis hvordan skal man bære sig ad med sådan noget? Med at få en af sine bedsteforældre til at forsvinde?"

"Ærligt talt, Bernie, jeg har ingen anelse. Men det ville nok ikke være nogen dum idé at tale med Otto Trettin på Alex."

"Trettin? Hvordan kan han hjælpe?"

"Otto er en meget snarrådig mand. Med gode forbindelser. Som du ved, overtog han Liebermann von Sonnenbergs afdeling på Alex, da Erich blev ny leder for KRIPO."

"Som er Forfalskninger og Svindel," sagde jeg. "Nu begynder jeg at forstå. Ja, Otto har altid været en driftig herre."

"Du har ikke hørt det fra mig."

Jeg rejste mig. "Jeg har slet ikke været her."

Vi gav hånd. “Fortæl din jødiske veninde, hvad jeg sagde, Bernie. At hun skal ud nu, mens tid er. Tyskland er for tyskerne nu.” Så løftede han højre arm og fulgte op med et nærmest sørgmodigt “Heil Hitler”, der var en blanding af overbevisning og måske vane.

Alle andre steder havde jeg ignoreret det. Men ikke i Gestapohuset. Desuden var jeg ham taknemmelig. Ikke kun på egne vegne, men også på Friedas. Og jeg ville ikke have ham til at tro, jeg var ubehøvet. Så jeg gengældte hans Hitlerhilsen, som jeg så havde været tvunget til at udføre to gange på samme dag. I det tempo var jeg godt på vej til at blive en total naziskiderik, inden ugen var omme. Tre fjerdedel af mig var i hvert fald.

Schuchardt fulgte mig nedenunder, hvor adskillige politifolk snakkede ophidset sammen i forhallen. Han standsede og talte med en af dem, mens vi var på vej mod døren.

“Hvad skyldes opstandelsen?” spurgte jeg, da Schuchardt sluttede sig til mig igen.

“En betjent er fundet død på Hotel Deutscher Kaiser,” sagde han.

“Det lyder slemt,” sagde jeg, mens jeg forsøgte at undertrykke den pludselige bølge af kvalme, jeg mærkede. “Hvad er der sket?”

“Ingen har set noget. Men hospitalet siger, at det ser ud, som om han har fået et slag i maven.”